

Демків Анна Миколаївна,
*доктор філософії, старший викладач кафедри
профілактики пожеж та безпеки життєдіяльності населення
Інституту державного управління та
наукових досліджень з цивільного захисту*

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ В ПРОЦЕСІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Впродовж війни в Україні склалися умови, коли використання педагогічних технологій з урахуванням дистанційних форм навчання стала гострою потребою в контексті забезпечення якісних освітніх послуг. Однією з особливостей дистанційного навчання є фізичне відокремлення викладачів і студентів під час освітнього процесу. При цьому використовуються різні технології для спрощення комунікації між ними. У зв'язку з цим успішність освітнього процесу залежить від вдалого комплексу методів і процесів, упорядкованих і впроваджених належним чином, здатних забезпечити онлайн-доступність до навчально-методичних матеріалів на засадах інтерактивної взаємодії суб'єктів освітнього процесу. Безумовно, провідна роль в цьому належить технологіям дистанційного навчання, що робить їх важливим компонентом модернізації педагогічної практики.

Нині в Україні онлайн-технології отримали достатньо широкий розвиток. Технології навчання ґрунтуються на певному змісті і мають відповідати певним вимогам. Думанським Н. [1] запропоновано класифікацію інформаційних технологій дистанційного навчання (рис. 1).

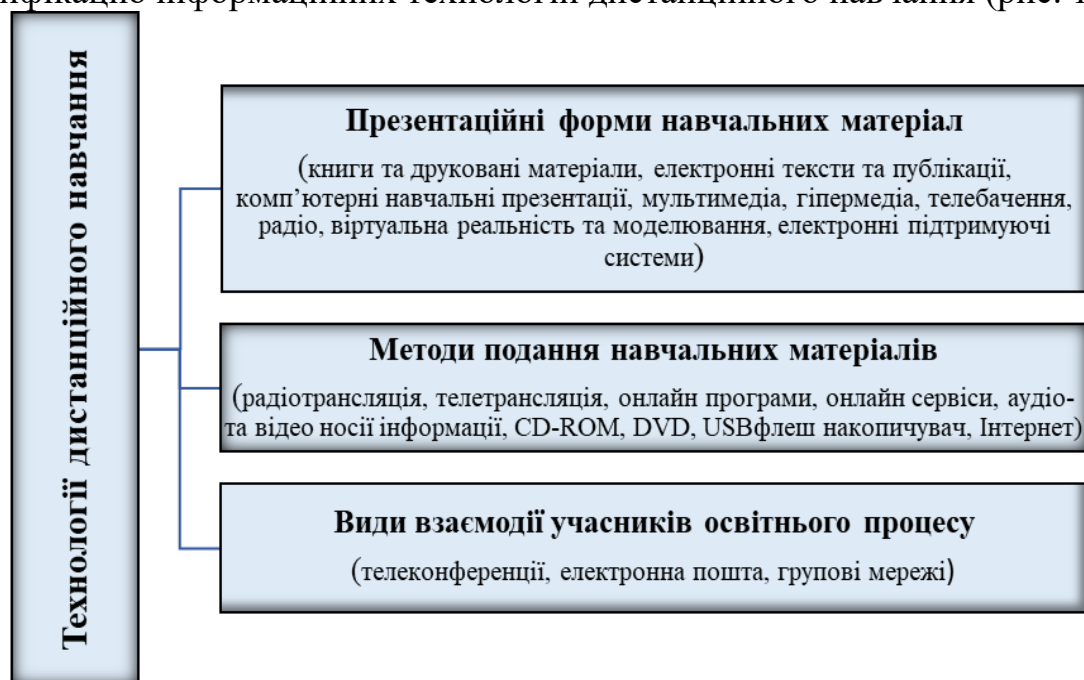

Рисунок 1. Класифікація інформаційних технологій дистанційного навчання (за Н. Думанським).

Потрібно зазначити, що на сьогодні в розпорядженні науково-педагогічних працівників системи післядипломної освіти в сфері цивільного захисту та викладачів НМЦ ЦЗ є багато безкоштовних і зручних онлайн-сервісів [2, с.7], які можна використовувати на різних етапах дистанційного навчання. Наприклад, для комунікації між суб'єктами освітнього процесу використовують: соціальні мережі, зокрема Facebook (створюється окрема група, викладач розміщує завдання та посилання на навчально-методичні матеріали); блоги викладачів (науково-педагогічних працівників) – вебсайт, на якому ведуться записи, публікуються завдання, посилання на навчально-методичні матеріали, здійснюється обмін «постами»; відкриваються чати, де можна залишити коментарі і додаткові посилання для підвищення інтерактивності; електронне листування (надсилання листів у певний час), які містять навчально-методичні матеріали (презентації, відео, книги, методичні рекомендації тощо), завдання та терміни їх виконання; відеоуроки – використання YouTube-каналу (відеозаписи уроків у відповідності з навчальною програмою).

Використання хмарних сервісів також є достатньо поширеною практикою роботи зі слухачами курсів підвищення кваліфікації. Це: створення тестів із використанням Google Forms; набір сервісів, які уможливають організацію освітнього процесу онлайн: Google Classroom, Microsoft Teams, Cisco Webex, Zoom, Class Dojo, Classtime, Viber та інші. Їх функціональна гнучкість дає змогу викладачу зустрічатися зі слухачами, перевіряти рівень засвоєння знань, вести дискусії, здійснювати експертну оцінку, працювати в групах тощо (наприклад, BigBlueButton). Для проведення віртуальних конференцій, семінарів, вебінарів тощо викладачами широко використовуються онлайн-платформи Zoom, Skype, GoogleMeet [3, с.124].

В Інституті державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту (далі – ІДУНДЦЗ) створено сектор дистанційного навчання, основними завданнями якого визначено: розширення на основі технологій дистанційної освіти спектра освітніх послуг, що надаються Інститутом; розвиток і впровадження технологій дистанційного навчання в навчальний процес; розширення доступу різних категорій слухачів до якісного навчання за відповідними програмами; забезпечення індивідуалізації навчання відповідно до потреб, особливостей і можливостей слухачів; підвищення якості та ефективності навчання шляхом застосування сучасних освітніх технологій; створення додаткових можливостей спілкування викладачів і слухачів у межах активного творчого навчання; організація забезпечення контролю якості освіти.

Методологічною основою дистанційного навчання з використанням LMS MOODLE є «учіння про організацію діяльності як цілісну систему з чітко визначеними характеристиками, логічною структурою і процесом її реалізації, що потребує упорядкування, створення певних взаємозв'язків для приведення його в дію та управління» [4, с.155]. У процесі дистанційного навчання викладач має змогу використовувати низку організаційно-

педагогічних методів, які в науковій літературі визначено невід’ємними складовими механізму управління освітнім процесом. Упродовж останніх п’яти років система дистанційного навчання на платформі MOODLE в ІДУНДЦЗ продемонструвала значний потенціал в організації підвищення кваліфікації різних фахівців з питань цивільного захисту, також використовувалась для організації навчання в системі післядипломної освіти у формі змішаного навчання (наприклад, на кафедрі авіації та авіаційного пошуку і рятування; кафедрі інновацій, інформаційної діяльності в освіті та навчання за міжнародними проектами), активного розвитку вона набула під час пандемії і воєнних дій на території України.

Список використаної літератури

1. Думанський Н. *Класи сучасних технологій дистанційної освіти*. Національний університет “Львівська політехніка”, кафедра інформаційних систем та мереж. Львів. 2008. URL: <http://vlp.com.ua/files/12.pdf>

2. Бабійчук Н., Бойко О., Гайович Г., Демків А., Дишкант О., Єременко С., Романюк Н., Фурсенко О. Основні аспекти підвищення кваліфікації педагогічних працівників навчально-методичних центрів сфери цивільного захисту: навчальний посібник / Бабійчук Н., Бойко О., Гайович Г., Демків А., Дишкант О., Єременко С., Романюк Н., Фурсенко О. Київ: ІДУНДЦЗ. 2023. 248 с.

3. Демків А.М. Професійний розвиток викладачів навчально-методичних центрів цивільного захисту в процесі підвищення кваліфікації: дис. д-ра філософії у галузі 01 Освіта / Педагогіка зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки. – Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна Національної академії педагогічних наук України, Київ, 2022. 359 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/739705>

4. Петренко Л.М. Організаційні методи дистанційного навчання в закладах професійної (професійно-технічної) освіти / Л. М. Петренко // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. 2018. Вип. 50. С. 151-156. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mitimpt_2018_50_30.